

(1668—1876), en hem niet alleen, klagen over de zonden van dronkenschap en buitenechtelijke samenleving, maar deze zelfde prediker wordt door den directeur aangeklaagd wegens het houden van een drankwinkel, „een slachtoffer van staatstrantie over de kerk“? oppert Prof. Knappert in het Gedenboek. Honderd jaren later beklagde zich de kerkeraad bij de bewindhebbers der Compagnie over het verval der zeden in de gemeente en het plegen van allerhande zonden en gruwelen, waarop de directeur aldus adviseerde: „Dat alle de zonden en gebreken door den Kerkeraad gemeld, min of meer, niet ter zijde de waarheid en zijn, en de vroomheid en godsvrucht niet gevonden werden onder de inwoners gelijk voorheen, avoueer ik met leetwezen, al sugtende, en dat de kerk seer spaarsaam door 't algemeen werd gefrequenten en principaal door de rijkste families is de reele waarheid“.

Het telkens weer ontbreken van predikanten bij de Gereformeerde Kerk doet eigenaardige toestanden ontstaan. In de doopboeken komen telkens weer inschrijvingen voor uit het Lutherse register; in 1800 vindt men zelfs een overschrijving uit het Roomsche doopregister van kinderen, „die, bij gebrek van Gereformeerde Predikanten in deze gemeente gedoopt zijn geworden door de Roomsche Priesters te Curaçao“.

In 1825 is op aandrang van Koning Willem I een vereniging tot stand gekomen tusschen de toen Hervormd genoemde oude Gereformeerde Gemeente en de in 1757 ingerichte Lutherse gemeente als Vereenigde Protestantse Gemeente. Een vijftig jaar lang heeft men het volgehouden erop te letten, dat zooveel mogelijk één der beide predikanten Lutherse was. Veelal waren de predikanten van de Groninger richting, later was als regel althans één modern. Van 1906—1915 stond er Ds M. H. J. Bosch (van Loenen), die in Kampen had gestudeerd en Gereformeerd predikant te Gronau was geweest. Thans staat er Ds C. Milet de St Aubin, die eenigen tijd de Gereformeerde Kerken in Hersteld Verband gediend heeft. De predikanten zijn ambtenaren van het Gouvernement.

Zoowel doop als „kerkelijke“ huwelijksbevestiging vindt bij Curaçaosche families gewoonlijk aan huis plaats.

Het kerkbezoek is niet groot. Een factor, die daarop wellicht invloed heeft is de taal. Papiamentsch is de gewone spreektaal ook der blanke Curaçaosche families. In 1917 bezorgde het Nederlandsch Bijbelgenootschap een Bijbelvertaling in de landstaal door den Curaçaoschen predikant Ds G. J. Eybers.

De sterke uitbreiding van het Nederlandsch element sinds de Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij haar werkzaamheden begonnen is en aan de Emmastad het aanzijn gaf, heeft geleid tot de vestiging van een derde predikantsplaats van gouvernementwege, los van de V. P. G.

Enige maanden geleden is, zooals bekend is, de Gereformeerde predikant Ds H. W. Kroeze naar Curaçao gegaan. Door groote inkrimping van het personeel der G. P. I. M. is het aantal Gereformeerden misschien iets kleiner dan eenige jaren geleden. Marine en militaire politie leveren hun aandeel.

Sedert 1927 werkt op Curaçao het Leger des Heils.

A'dam, 28 Juni 1934. Mr B. DE GAAY FORTMAN.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

Amerikaansche Synodale Klekjes.

I.

Het zijn drukke dagen tegenwoordig in Grand Rapids, het „Jeruzalem“ der Christelijke Gereformeerde Kerk in Amerika en een der grootste centra der Gereformeerde Kerk — in de wandeling „Dutch Reformed“ genoemd. Vandaar dat ook dit jaar de Generale Synode der laatstgenoemde groep in Generale Synode samenkwam — gelijk wij vervolgens zullen mededeelen.

Wat de eerstgenoemde kerk betreft, dat we spraken van Grand Rapids als haar „Jeruzalem“ is, omdat er binnen en in de onmiddellijke omgeving der stad niet minder dan twintig Chr. Geref. Kerken zijn; maar vooral, omdat de school der kerken daar gevestigd is: Calvin College en Calvin Seminary.

Daar is ook het hoofdkwartier van de synodale deputaties die de belangen der zending behartigen. Calvin College en Calvin Seminary zijn toevertrouwd aan de verzorging van een Curatorium. Dit bestaat uit twee deputaten van elkeen der vijftien classes die de groep samenstellen. Zeker een groot getal — dertig mannen. Daarenboven is er eene financiële commissie, die ad interim allerlei zaken behandelt, de geldmiddelen betreffend; en eene uitvoerende commissie, uit vijf leden bestaande. De laatstgenoemde commissies bestaan uit mannenbroeders die in het centrum van het kerkelijk terrein wonen en gedurig samen komen.

Meer dan eens gingen er stemmen op dat het toch wel wat te veel was om telkenjare een dertigtal broeders te samen te doen komen als voltallig curatorium. Met name, omdat het veel tijd neemt — uit het verre Westen vooral, te Grand Rapids saam te komen.

De curatoren zijn allen predikanten. Het verblijf te Grand Rapids en het heen en weer trekken eischt inderdaad heel wat tijd en berooft de gemeenten van heel wat pastoralen arbeid. En daarenboven en vooral, met name in onze tegenwoordige crisis, rees het bezwaar der onkosten op.

Vandaar dat ook ditmaal de reductie van het ledental van 't curatorium weder ter sprake komt.

Ons dunkt het is genoeg dat een vijftigtal broeders over de zaken van College en Seminarie gesteld staan. Een dertigtal is wel wat veel — vooral ook omdat de twee bovengenoemde commissies toch feitelijk leiding moeten geven zoowel als voorlichting aan de leden der classes die buiten het kerkelijk centrum woonachtig zijn.

Toch ligt er heel wat verantwoordelijkheid op de schouders der curatoren. College en Seminarie, geboren uit het theologische schoolje in 1876 geopend, zijn vooral in de laatste jaren geweldig gewassen. Calvin College heeft nu een faculteit van twintig professoren. Het „album studiorum“ of „Register“ van den jongsten catalogus geeft 350 namen van jongelingen en jongedochters die den vierjarigen cursus volgen. Dat register geeft van jaar tot jaar namen die geen Nederlandschen klank hebben. Dat is omdat er meer en meer jongelui komen uit kringen buiten de Chr. Geref. Kerk, die aan Calvin College wenschen te studeeren. De school heeft een goeden naam onder de vele dergelijke inrichtingen in ons land. De graden die zij verleent, of liever de diploma's die zij uitreikt, ontsluiten de deuren van alle universiteiten in de Vereenigde Staten. Vooral zij die in of dicht bij Grand Rapids wonen geven daarom de voorkeur, ook om financiële redenen, aan het volgen van den Calvin College cursus. Dat door dit gemengde van het studentencorps problemen worden geschapen, is licht te begrijpen. Doch evenzeer is het duidelijk dat het matriculeeren van een groeiend aantal „uitlanders“ gelegenheid geeft om Calvinistische beginselen in te prenten.

En dat is toch immers de levenstaak van ons calvinistisch volk in Amerika? Zijn hooge roeping. Dat is ook de groote behoefte onzer Amerikaansche natie. God geve wijsheid aan de faculteit om die beginselen op de rechte wijze voor te stellen en in te prenten. Ook om er boeken over uit te geven. In 't Engelsch. Dat laatste laat wel wat te wenschen over, wellicht uit te groote bescheidenheid. Toch maken wij gewag met dank aan Prof. Dr Meeter's werk over het Calvinisme. Ook de namen Van Andel en Schoolland dienen genoemd als auteurs van gewaardeerde persproducten.

Calvin Seminary, welker cursus van drie jaren volgt op den vierjarigen college leergang, heeft een faculteit van zes professoren, de hrs. Berkhof, Volbeda, Bouma, Wijngaarden, Schultze en Kromminga. Een 57-tal broeders worden in het Seminarie Register gevonden, waarvan een tiental echter „post-graduate“ studie volgen.

Prof. L. Berkhof, die onlangs nog een waardevol werk van dogmatischen aard publiceerde, is president van Calvin Seminary. Dit is iets meer permanent en gezaghebbend dan een roterend rectoraat. Calvin College heeft sedert September 1933 als haar president Dr R. Stob.

Op 5 Juni hadden in het Calvin College hoofdgebouw de zoogenaamde „commencement exercises“ plaats. De promotie plechtigheden van hen die den graad van A.B. behaalden, enz. In statigen optocht trokken de gegradueerden naar voren in de groote aula der college. Allen met baret en toga. Zooals men dat in Amerika noemt: „cap and gown“. Maar, op deze jongelui volgend — wel een scherp contrast — kwam de faculteit in gewoon burger costuum. En geen pedel die plechtiglijk vooraf ging, den staf van Minerva dragend, zooals dat in andere scholen van dezen aard gewoonte is. Wel wat sober dus. En een contrast dat niet verheffend is. We veronderstellen dat het niet lang zal duren dat deze tegenstelling den broeders meer en meer zal opvallen en zal leiden tot meer uniformiteit in dezen.

Behalve het bovengenoemd Curatorium vergaderde in Grand Rapids gedurende het begin van Juni, ook de Algemeene Inwendige Zendingscommissie der Chr. Geref. Kerk. Die bestaat uit een vijftigtal deputaten — één uit elke classis, en de zendingsdirector. Aan die deputaten is toevertrouwd de regeling van het werk der zending onder eigen volk — (kerkuitbreiding wordt dit wel genoemd), in de V.S. en Canada; in overleg met de Classical Commissies voor de Inwendige Zending. De president dezer verschillende classicale deputaatschappen is gewoonlijk aangewezen als lid der Algemeene Zendingscommissie. Er is dus wel verband en samenwerking.

De fondsen onder het beheer der verschillende commissies hier genoemd, hebben enorm geleden gedurende de laatste jaren. Er waren maanden dat de salarissen of subsidies niet konden worden uitbetaald.

In sommige pastoriën, met groote huisgezinnen, is er geleden, inderdaad geleden, in het voormalig Dollarland. Geen broodsgebrek natuurlijk. Daar zorgde ons volk wel voor. Maar er is meer noodig dan brood. De toekomst schijnt nog niet heel helder te zijn, economisch. Op kerkelijk terrein is die toekomst daarenboven nog donkerder geworden door groote droogte in het Middenwesten. Gelukkig zijn de laatste berichten uit de streken door ons volk bewoond in de staten Iowa, Minnesota en Zuid Dakota, wat meer bemoedigend wat den oogst betreft die

verwacht wordt van Hem die ook droogte beheerscht.

Inmiddels echter heeft de bovengenoemde Algemeene Commissie voor de Inwendige Zending aan de Synode voorgesteld om voor het volgende jaar \$1.25 per gezin, per jaar, te vragen van elk gezin in de Kerk, in de verwachting dat men daarenboven voor werk binnen eigen classis en voor subsidies voor zwakke kerken, \$2 per gezin zal bijdragen. Dus te samen, per jaar, per gezin, \$3.25 voor het planten van nieuwe kerken onder eigen volk, in Canada en de V.S., of het steunen van worstelende kerken van eigen volk. Of dit tot nadenken kan stemmen over de som die men te Middelburg terzijde zette voor den arbeid in Frankrijk?

Groote en waardevolle steun werd gedurende de laatste twee jaren aan dezen inwendigen zendingsarbeid in Amerika verleend door een speciaal comité — de z.g.n. „Emergency Committee“. Er was een overvloed van kandidaten voor den dienst des Woords. Er waren een aantal kerken te zwak om een eigen dienaar des Woords te onderhouden. In de algemeene kas der bovengenoemde commissie was een tekort. Wat nu te doen? De synode van 1932 benoemde een drietal broeders om raad te verschaffen en hulp te bieden in deze „emergency“ — of plotseling opkomende nood.

Het waren de hrs H. J. Kuiper, Dr Clarence Bouma en Ds W. Stuart. Zij kweten zich flink van hun taak.

In niet minder dan zestien plaatsen werden kandidaten geplaatst. Deze zestien broeders arbeiden in velden van verschillende grootte — niet alleen 350 onzer huisgezinnen geestelijk verzorgend — samen 1700 zielen — ons eigen stamvolk, maar hier en daar velden openend onder wat wij „Amerikaansche“ kringen noemen — veelal onkerkelijke kringen, of op kerkelijk gebied verwaarloosd. Voor deze „Emergency“ doeleinden werd tot op 7 Juni 1934 de som van \$3389.62 uitbetaald.

Nog zij gemeld dat tot steun van zwakke kerken, ze helpend om kerkelijke eigendommen te erlangen, een fonds bestaat, genoemd Kerkhulp. Dat besteedde gedurende de laatste twee jaren ongeveer \$10.000. Nog heel wat kerken staan in het krijt betreffende kerkhulp. Hoe de verleende hulp oploopt in den loop der jaren blijkt wel uit het feit, dat het totaal van het verschuldigde ruim \$100.000 bedraagt.

Ten slotte, want wij zullen het hier ditmaal bij laten, werd er in Grand Rapids de jaarvergadering gehouden van de deputaten der Heidenzending der Chr. Geref. Kerk.

De officiele titel is Christian Reformed Board of Missions. Elke classis is vertegenwoordigd door één lid. Behalve drie algemeene deputaten. En de zendingsdirector. Aan dit deputaatschap is toevertrouwd de leiding der zending onder de Indianen in het Zuidwesten onzer Unie, en in China. Ook deze „Board“ heeft geworsteld met tekorten. Heel wat kerken, de grootste meerderheid, hadden lang niet de verwachte quotas opgebracht.

Toch zitten de broeders niet moedeloos bij de pakken neer. Zelfs wordt aan de Synode voorgesteld om enkele zendingsposten onder de Naraho Indianen van de Noordelijke Presbyterische Kerk over te nemen. De zending in China leed een groot verlies in het feit dat een harer missionaire dienaren des Woords, Dr J. C. de Korne, van wege krankheid zijner gade, genoodzaakt werd zijn plan om naar China terug te keeren, te laten varen. Berichten over den arbeid in China zijn niet zonder lichtpunten, hoewel tot hertoe nog geen Chineesche kerk tot openbaring kwam.

De Indianen zending der Chr. Geref. Kerk echter, openbaart meer zichtbare resultaten. Er bestaan tot hertoe vier kerken op het Indianen zendingsveld in den staat New Mexico.

Zelfs komt het voorstel ter synodale tafel om deze vier kerken tot ééne classis te organiseren, wat zeker nog wel niet gebeuren zal.

Over wat er gedaan zal worden betreffende Zuid-Amerika, zullen we later het een en ander mededeelen, D.V. En dan de berichten over de Generale Synode der Geref. Kerk en over de Synode der Chr. Geref. Kerk.

HENRY BEETS.

II PERSCHOUWII

Overwinningslevenconferentie op Woudschoten. Een kliniek.

Tot nu toe ben ik nog niet op Woudschoten geweest. Dat zal wel even erg zijn, als dat ik den jongsten roman nog niet gelezen heb. Maar ik denk er nog al eens over, niet over dien roman, maar over Woudschoten. Dr Dijk doet desgelijks. Hij citeert in „Geref. Kb. Den Haag“ volgend bericht uit „de Russische Zendingsvriend“:

Velen verlangen naar een overwinningsleven. Om aan deze behoefte te voldoen zal de eerste Overwinningsleven-conferentie gehouden worden, zoo de Heer

wil, in de Christen-Stu. 30 Juni tot plaats om 11 natuur, weg lijke proble Meester zal weinig“ (M. Verscheid van God, d kingswerk, te dienen. O wacht uit E zendingsveld Russisch Z Hebreuwsche heeren J. James K. H. Ziehr. Speciale voor bekeer en voor pe „kliniek“ z en verschil Aanvragen zullen over gebed voor speciale E voor het pu nissen van degenen, d

We krijgen. ben eerbied w dat we het n schijnselen, E dat niet zoo

Dr Dijk mo

Deze cont lijke eigena De engel de groepsbe voort, en o bedoelingen overdrijving Ik zal m waarmede „haast“ ver conferentie over de spe en versc telosser houden za opwekkings allen nad zwaarte rentie tota al Dit blijke Met deze en op die godsdienste Terwijl c Gods verga ambtelijker achtervolge Maar dan Daarom ook een ge Hij moes Want inc den in de in die K matie.

Dan moe gezocht. Dan moe worden gew De Coe reformatie VAN DE zij ons pa Volmaakt We zouden taalre reker Voorlooppig ferentiegange de kerk.

In „Geref. C. A. Vreugd Dat de werkstakin heel juist of ontzeg mogelijke Gereformee wordt ook tusschen publicist zulk een r scherper g nu toe gel Practisc ning is, da gen voort Overigen Schilder z Alleen v constateer uitdrukkin (zie het n Tot nu to door mij geg op mijn ant

ok droogte be-

genoemde Alge-
indige Zending
oor het volgend
vragen van elk
hing dat men
igen classis en
n. \$ 2 per gezin
jaar, per gezin,
e kerken onder
of het steunen
n volk. Of dit
n som die men
den arbeid in

erd gedurende
nwendigen zen-
door een spe-
city Committee".
laten voor den
antal kerken te
oords te onder-
bovengenoemde
u te doen? De
ictial broeders
te bieden in
ng opkomende

r, Dr Clarence
eten zich flink

taatsen werden
broeders arbe-
grootte — niet
estelijk verzor-
eigen slammolk
end onder wat
men — veelal
lijk gebied ver-
cy" doeleinden
i van \$ 3389.62

in zwakke ker-
igendommen te
noemd Kerk-
de laatste twee
el wat kerken
khuip. Hoe de
loop der jaren
lotaal van het
aagt.

st hier ditmaal
s de jaarverga-
n der Heiden-

ormed Board
uwoordigd door
deputaten. En
aatschap is toe-
onder de Indie-
e, en in China.
d met tekorten
erderheid, had-
tas opgebracht.
oedeloos bij de
Synode voorge-
der de Naraho
yterische Kerk
China leed een
rer missionaire
de Korne, van
oodzaak werd
te keeren, te
rbeid in China
wel tot hietoe
nbaring kwam.
t. Geref. Kerk
resultaten. Er
p het Indianen
exico.
odale tafel om
te organiseren,
t zal.
len betreffende
er het een en
berichten over
Kerk en over

RY BEETS.

uwth

venconferentie op
Een kliniek.

dschoten geweest.
n jongsten roman
er nog al eens
ver Woudschoten.
e Geref. Kb. Den
esische Zending-

inningsleven. Om
e eerste Overwin-
rden, zoo de Heer.

wil, in de moete gebouwen en terreinen van de Ned. Christen-Studenten-Vereeniging van Woudschoten, van 30 Juni tot 9 Juli van dit jaar. Het is een prachtige plaats om heen te gaan. In de stilte van Gods eigen natuur, weg van het rumoer van de steden en huise-lijke problemen, is het haast of men de stem van den Meester zelf hoort: „Kom gij hier alleen en rust een weinig" (Markus 6:31).

Verscheidene sprekers en leeraars van het Woord van God, die ondervinding hebben gehad in Opwekkingswerk, hopen op deze conferentie met het Woord te dienen. Onder meer worden sommige sprekers verwacht uit Engeland, Schotland en het Oost-Europeesch zendingveld: Pastor William Fetter, Stichter van het Russisch Zendinggenootschap, Ds Moses Gitlin, de Hebreuwsch-Christelijke Bijbelleeraar van Polen, de heeren J. W. Gijbers, Sidney Somerville Wilson, James Knight, M. L. Wenzel, Ds H. L. Both, Pastor H. Ziehr e.a.

Speciale tijden zullen besteed worden aan gebed voor bekeering en verdieping van het Christelijk leven en voor persoonlijk overwinning. Een speciale „kliniek" zal gehouden worden om moeilijke vragen en verschillende geestelijke vraagstukken op te lossen. Aanvragen voor gebed (anoniem) van de bezoekers zullen overwogen worden en in gemeenschappelijk gebed voor den Heer worden gebracht. 's Avonds zullen speciale Evangelie- en Zendingssamenkomsten zijn voor het publiek in het algemeen, waarbij ook getuigenissen van Gods genade gegeven zullen worden door degenen, die gezegend zijn tot overwinning.

We krijgen dus in Woudschoten een kliniek. We hebben eerbied voor dien naam; hij zegt tenminste rondt, dat we het methodisme hier hebben. Bij verwante verschijnselen, b.v. de Buchman-techniek, heeft iedereen dat niet zoo gauw opgemerkt.

Dr Dijk merkt over de kliniek het volgende op:

Deze conferentie is wel een symptoom van de geestelijke eigenaardigheden, die onder ons doordringen.

De engelsch-methodistische „invasie", die reeds in de groepsbeweging veroveringen maakt, zet haar tocht voort, en onder een schoonen naam en met de beste bedoelingen importeert men hier allerlei „geestelijke overdrijvingen", die ons niet welkom kunnen zijn.

Ik zal maar niet spreken over de vrijmoedigheid, waarmee het woord van Christus tot Zijn discipelen „haast" vereenzelvigd wordt met een oproep om deze conferentie bij te wonen; ik wil ook liever zwijgen over de speciale „kliniek" om moeilijke vragen en verschillende geestelijke vragen op te lossen, waarbij niet gezegd wordt wie die kliniek houden zal; ik laat ook de geheele gedachte der opwekkingsamenkomsten rusten, maar ik leg hierop allen nadruk, dat ook in deze conferentie het zwaartepunt van de Kerk naar de conferentie gelegd en de Kerk des Heeren totaal genegeerd wordt.

Dit blijkt in één ding heel klaar. Met deze conferentie zijn twee Zondagen gemoeid en op die Zondagen zal in de Conferentie-kapel een godsdienstoefening plaats vinden.

Tervijl op dienzelfden dag in Zeist de gemeente Gods vergadert en de Gereformeerde Kerk in den ambtelijken dienst des Woords en der gebeden handelt achtervolgens het bevel van Christus.

Maar daarmee rekent deze conferentie niet. Daarom bevreemdt het ons, dat op deze conferentie ook een gereformeerd predikant spreken zal.

Hij moest aan deze dingen niet meedoen. Want indien deze conferentie haar oorzaak zou vinden in de gebreken van des Heeren Kerk, dan moet in die Kerk gelijverd worden voor reformatie.

Dan moet voor het Huis Gods het goede worden gezocht.

Dan moet het voorbeeld van Calvijn en de Cock worden gevolgd.

De Cock heeft geen conferenties belegd maar de reformatie ter hand genomen.

VAN DE CONFERENTIE NAAR DE KERK TERUG zij ons parool.

Volmaakt mee eens.

We zouden zeker weer moeten spreken over de onbealde rekeningen „der" kerk?

Voorloepig weiger ik dat. Laat de hedendaagsche conferentiegangers maar eens hun rekeningen betalen aan de kerk.

Betere voortlichting dan in het „Geref. Jongelingsblad".

In „Geref. Kb. Schouwen en Duiveland" schrijft Ds C. A. Vreugdenhil:

Dat de heer A. Schilder het rechtmatige van een werkstaking ontkent, is, algemeen genomen, niet geheel juist. Bij hem is er geen volkomen ontkennning of ontzegging van het recht van werkstaking, en de mogelijkheid van een rechtmatige, dus, ook naar de Gereformeerde ethiek en belijdenis, geoorloofde staking wordt ook door hem erkend. Maar dit is het verschil tusschen dhr Schilder en Stap, dat eerstgenoemde publicist van meening is, dat de voorwaarden, die zulk een rechtmatigheid mogen erkennen, vollediger, scherper geformuleerd moeten worden dan in de tot nu toe gebruikelijke formules geschiedde.

Practisch wil dit zeggen, dat dhr Schilder van meening is, dat zijn standpunt meebrengt, dat vele stakingen voortaan afgekeurd en bestreden moeten worden. Overigens hopen wij binnenkort op de brochure-Schilder zelf nog terug te komen.

Alleen vermelden we nog, dat we met blijdschap constateerden, dat „De Reformatie" evenals wij de uitdrukking „godeloos" ten zeerste heeft afgekeurd (zie het nummer van 1 Juni j.l.).

Tot nu toe heeft het „Geref. Jongelingsblad" van de door mij gegeven citaten er geen één weergegeven. Noch op mijn antwoord gereageerd.

De Joden in de Roode Zee.

„N. H. Kbl." wijst op volgend „niet-joodsch gebed", dat van nationaal-socialistische zijde verspreid is, ook in Nederland door een Nederlander:

Niet-joodsch gebed.

O, Heer zend ons Uw Mozes weder
Opdat hij onze geloofsgenooten
Terug voert naar hun oud geloofde land.
Laat de zee zich ook weer deelen,
Zoodat de hooge waterzuilen
Zoo vaststaan als een rotsenwand.
Wanneer dan tusschen deze watermuren
Het heele jodendom vereenigd is,
Laat dan, o Heer, het water zich vereenen.
Dan krijgen al de volkeren rust.

De heele beweging is onchristelijk; geen wonder dan ook, dat men zulke dingen schrijven kan; de heeren kunnen zulke dingen „opdenken", zonder aan den tekst van het doopsformulier te denken.

Wat onderscheidt ons van de vrijzinnigen?

Ds C. Lindeboom schrijft in „N.-H. Kbl.":

Over deze vraag is onlangs in een H.V.-conferentie een „causerie" gehouden door Ds Smelik, van Rotterdam.

Deze „causerie" wordt in het H.V. Kerkblad door een der conferentiegangers, die zijn indrukken weergeeft, „het hoogtepunt van de conferentie" genoemd. Hij schrijft:

„Wat onderscheidt ons van de vrijzinnigen?
Mij dunkt, ik hoor een buitenstaander al schamper opmerken: Ja, vraag dat wel! 't Lijkt wonderveel op elkander.

Inderdaad is het onderscheid niet zo groot als in de dagen van Kuypers werd uitgemaakt. Toch is er onderscheid, hoogst belangrijk onderscheid, in de beschouwing van God, van den mensch, van de Openbaring. Bij dit al past ons bescheidenheid tegenover de zeer te waardeeren wetenschappelijke arbeid van vrijzinnigen, die geen prijs meer stellen op de titel van modernen, zoo min als wij op die van orthodoxen, wij die zeer weinig in deze presteerden. Wat Dr Ubbink in het licht gaf, was een zeer te waardeeren uitzondering. Met grote instemming haalde Ds Smelik daaruit aan de voorgestelde belijdenis over de Schrift...."

En verder:
„De grote scheidslijn loopt uiteindelijk niet zo zeer tusschen die zus en die zo over de dingen denken, maar of we den blindgeborene kunnen nazeggen, wat ook bij de bespreking over Möllingen de conclusie was: of Hij een zondaar is, weet ik niet (de theorie is niet het voornaamste), maar één ding weet ik: dat ik blind was, en dat ik nu zie! Wie dat niet weet, staat nog aan de andere zijde, hoe rechtzinnig hij zich achte"

Tot zoover de schrijver in het H.V. Kerkblad. Uit het feit, dat de redactie zijn „indrukken" zonder eenige aantekening plaatste, mogen we zeker wel afleiden dat deze althans in hoofdzaak, juist zijn.

Ik heb mij afgevraagd: wie zijn die „ons", welke in de door Ds Smelik behandelde vraag worden bedoeld. Zijn het de mannen van het H.V.?

Die gedachte moet verworpen. Immers, het onderscheid, waarover 't gaat in de vraag, was er, naar we lezen, reeds „in de dagen van Kuypers". 't Werd toen wat te breed uitgemaakt, maar het was er. En — het H.V. was er toen nog niet.

Het „ons" uit de behandelde vraag moet dus ruimer genomen.

Mogelijk, waarschijnlijk zelfs, is door Ds Smelik daarbij óók aan de Gereformeerde gezindheid gedacht. Maar dan heeft hij zich vergist.

Want het onderscheid tusschen Gereformeerden en vrijzinnigen wordt beheerscht door de vraag: „Wat dunkt u van den Christus?" Ge ziet dit ook bij de z.g. rechts-modernen, die, vergeleken bij een vorige generatie, veel dieper zondebesef toonen, ook innerlijke vernieuwing noodzakelijk achten, maar niet de verzoening aanvaarden. De „bloed-theologie" wordt verworpen.

Het is dan ook méér dan oppervlakkig in dit verband te zeggen — dit zal wel voor rekening komen van den conferentieganger-schrijver, niet van Ds Smelik — dat „de grote scheidslijn loopt niet zo zeer tusschen die zus en die zo over de dingen denken".

„De dingen". Dat zijn de dingen Gods, de dingen des Vaders, de geopenbaarde dingen, de verzoening door voldoening, de vrede door het bloed des Kruises.

Over deze dingen kun je „zus" en ook „zo" denken. Dat brengt de scheiding niet!

Wat dan?
Of we den blindgeborene al dan niet kunnen nazeggen: één ding weet ik, dat ik blind was en nu zie! Begrepen?

De schrijver stapt met zeven-mijlslaarzen ineens over naar een ander gebied. Hij had 't over het onderscheid tusschen „ons" en „de vrijzinnigen", en — gaat dan plotseling al den nadruk leggen op het onderscheid, dat er bestaan kan en bestaat onder belijdende christenen, wat betreft het al of niet kennen van de groote levensverandering.

Het onderscheid tusschen „ons" en „de vrijzinnigen" is op eenmaal een kwestie geworden van „theorie", van „zus" of van „zo" over „de dingen" denken. Maar wat zegt Jezus Christus?

„Die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven; maar die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem."

Wat onderscheidt deze mensen van de vrijzinnigen? Een bitter klein beetje. Maar intusschen ziet men deze mensen nog op leidende posten in ons gereformeerde leven. Middelbare scholen. Calvinistenbond. Enz.

In het vrijzinnige orgaan „Opbouw" schrijft Ds G. J. Sirks over „Gods voortgaande openbaring". Hier is de inleiding:

„Eens gezegd, blijft gezegd." In deze spreekwijze is het uitgangspunt vastgelegd van de durende zedelijke verhouding tusschen menschen.

Elke godsdienst, maar ook elk persoonlijk geloof, gaat er van uit dat door God eens iets is „gezegd". Met oudere, meer theologisch gekleurde, woorden; dat God zich heeft geopenbaard. Hoe ook of waar ook, de mensch is tot de overtuiging gekomen dat in zijn leven of in deze wereld iets doorgebroken is van een wereld die boven de verschijnselen uitgaat en die geldigheid heeft.

Vervolgens:

Alle geloof berust, gelijk alle onderlinge mensche-lijke verhouding, op eenigerlei openbaring.

Maar dan moet men er ook van op aan kunnen dat deze openbaring haar kracht en haar geldigheid behoudt. Is dit niet het geval dan wordt het een feit uit lang verleden tijd dat eens wel van belang was en mis-schien voor vroegere geslachten betekenis en overtuigende kracht had, maar waarmee wij niet veel meer te maken hebben. Wat God „eens gezegd" heeft moet „gezegd blijven".

Daarna:

Aan de vraag van de openbaring, maar ook van de voortgaande openbaring van God zal dus alle godsdienstig denken zijn aandacht hebben te wijden.

In de volgende passage behandelt de schrijver de Roomschen. Vervolgens de oudere protestanten: Het oude Protestantisme, zoo lezen we, heeft

met alle kracht gezegd: terug naar de bron, naar den Bijbel zelf. Daardoor heeft het bijna allen nadruk er op laten vallen dat God zich geopenbaard had, eens en voor goed. Wie dit verstaan wil, leze eens even rustig de oude woorden uit Artikel VII van de Nederlandsche Geloofsbelijdenis, het stuk dat door de Synode van Dordrecht in 1618 en 1619 is vastgesteld.

Daarna:

De praktijk van het oude Protestantisme is geworden dat het zich zoo heeft vastgebeten op de openbaring in het verleden, die met den tijd der apostelen is afgesloten, dat de vraag hoe God zich verder door de eeuwen heen openbaarde slechts een vaag antwoord of zeer verschillende en vaak tegenstrijdige beantwoordingen kreeg. De mensch uit nieuwen tijd miste dan ook de voortgaande openbaring Gods in het oude Protestantisme. Het Roomsche-Katholicisme scheen hierin een voorsprong te hebben omdat het een duidelijk antwoord geeft op de vraag: hoe openbaart God zich nu? N.l.: door de Kerk en alleen door de Kerk.

Hierna komt het vrijzinnig oordeel:

Wij zijn niet Roomsche-Katholiek omdat we niet kunnen aanvaarden dat Gods waarheid slechts door één kanaal in deze wereld stroomt.

Eindelijk:

Daarom zoeken wij het vrijzinnig Protestantisme.

Niet omdat dit beter of heiliger zou zijn dan anderen. Maar omdat het zoo vast mogelijk zegt: God heeft zich geopenbaard; en tegelijk zoo ruim en breed mogelijk: Hij blijft zich openbaren. Het innerlijk geheim van ons geloof is die eenheid van ruimte en vastheid.

Schrijver stelt tegenover het „oude protestantisme" de kwestie onzuiver, omdat hij vergeet, te herinneren aan de onderscheidingen, die hier gemaakt zijn tusschen bijzondere en algemeene openbaring.

Overigens lijkt mij hier een duidelijk voorbeeld gegeven van de verwarring, waartoe het spreken van voortgaande bijzondere openbaring leiden kan. Zulk spreken zelf lijkt mij onjuist, omdat het a) het verschil tusschen Schrift en niet-Schrift verwaarloost in het spraakgebruik, dat toch altijd van groote betekenis blijft, en b) heelmaal niet noodig is. Wanneer men slechts van de openbaring (het werk) tot het AMBT van den Christus teruggaat, heeft men zonder enig gevaar voor verwarrende terminologie den weg opengehouden voor de continuïteitsgedachte, die men uitdrukken wil. Want al is de Schrift afgesloten, de Christus leeft nog, en werkt nog, en bedient vandaag nog zijn ambt, ook als profeet en als geregeerd en formeerder van Zijn werk. Hiervan uit te gaan schijnt mij beter, dan te spreken van voortgaande bijzondere openbaring.

K. S.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Middelburg: D. van Enk te Smilde en A. H. Oussoren te Ambt-Vollenhove.

Beroepen te:

Middelburg: A. H. Oussoren te Ambt-Vollenhove.

Aangenomen naar:

Huizen: J. Snoey te 's-Gravemoer.

Minnertsga: G. Brouwer te Echten (Fr.).

Intrede te:

Een en Veenhuizen: Cand. P. van Til. Tekst: Ps. 122:8 en 9.

Rockanje: J. Duiven. Tekst: Efeze 3:8.

Afscheid van:

Nijega-Opeinde: J. Duiven. Tekst: 1 Cor. 14:20 (27 Juni).